

РОБОТА ПІСЛЯ УНІВЕРСИТЕТУ: ОЧІКУВАННЯ ТА РЕАЛЬНІСТЬ

На сьогодні більшість майбутніх випускників мають бажання розпочати трудову діяльність ще під час навчання. Основними мотивами до цього є набуття професійного досвіду та отримання додаткових коштів. Однак трудова діяльність студентів підлягає особливому нормативно-правовому регулюванню.

Відповідно до ієрархії нормативно-правових актів, найбільш значимим документом, який регулює соціально-економічні відносини, є Конституція України, частиною 1 ст. 43 якої встановлено, що кожному громадянину гарантовано право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується [3]. Частиною 1 ст. 54 Закону України «Про вищу освіту» студентам надано право здійснювати трудову діяльність у оза навчальний час:

- у будні дні – у вільний від занять час;
- у вихідні дні;
- у період канікул [1].

Частина 1 статті 2 Кодексу законів про працю України встановлює право громадян України на працю, тобто на одержання роботи з оплатою праці не нижче встановленого державою мінімального розміру, включаючи право на вільний вибір професії, роду занять і роботи, що забезпечується державою [2]. Отже, студент має право самостійно обирати підприємство (установу, організацію), на якому він працюватиме, а також сферу трудової діяльності, яка дозволить реалізувати його власний потенціал.

За результатами анкетування встановлено, що більшість студентів, а саме 76% респондентів, мають бажання працювати ще під час навчання в університеті. Відсутність бажання поєднувати трудову діяльність і навчання висловили 23% опитаних, 1% респондентів не зміг визначитися з відповіддю на зазначене запитання. Цікавим є той факт, що досвід суміщення навчання з роботою має достатньо велика кількість респондентів, а саме 39%. Не працювали за час свого навчання 61% опитуваних.

Як свідчать результати анкетування, більшість студентів розпочинає свою трудову діяльність після вивчення ними більшості необхідних профільних предметів та проходження основних видів навчально-виробничої практики на 4 та 3 курсах – 47% та 21% відповідно. Логічним є те, що найменша кількість респондентів розпочинає свою трудову діяльність на 1 та 2 курсах – 6% та 16% відповідно.

Позитивним є той факт, що в більшості випадків влаштування на роботу студентів супроводжується записом про це в трудовій книзі, що було підтверджено 42% респондентів. Однак достатньо часто зустрічаються випадки, коли роботодавець та студент обмежуються лише усною домовленістю, що засвідчили 10,4% респондентів. Про наявність чи відсутність запису у трудовій книзі не мали бажання повідомляти 47,6% опитаних студентів. Разом з тим, необхідно зазначити, що навіть у разі здійснення запису у трудовій книжці, у більшості випадків зазначається посада, яка не потребує спеціальної освіти, наприклад, касир. Однак на практиці студент виконує трудові обов'язки, які не відповідають функціональним обов'язкам касира, та потребують значно більших професійних навичок [4].

Також встановлено, що на сьогодні достатньо часто спостерігається невідповідність працевлаштування студентів до вимог чинного законодавства, про що свідчать результати проведеного анкетування. У разі бажання студента працювати під час навчання, оптимальним вирішенням даної проблеми, на нашу думку, є більш відповідальне ставлення роботодавців до прийому на роботу студентів та надання їм лише тих трудових обов'язків, що можуть бути виконані відповідно до наявних у них професійних можливостей.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» № 2984-III від 17.01.2002 р. URL: zakon.rada.gov.ua (дата звернення 03.04.2019).
2. Кодекс законів про працю України від № 322-VIII 10.12.1971 р. URL: zakon.rada.gov.ua (дата звернення 03.04.2019).
3. Конституція України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. URL: zakon.rada.gov.ua (дата звернення 03.04.2019).
4. Немченко А.С., Котвіцька А.А., Кубарєва І.В., Волкова А.В. *Історичні аспекти розвитку організаційно-економічної освіти та науки. Управління, економіка та забезпечення якості в фармації.* 2012. № 3 (23). С. 32-36.